

Houderij Richtlijnen

I. Toepassingsgebied: Sportduif

Wetenschappelijke naam: Columba livia

Nederlandse benaming: rotsduif

Benaming gehouden duif: Sportduif, Postduif, Reisduif

II. Duiven en intelligentie

Duivenhouders weten dat duiven snel kunnen leren. Een bekend voorbeeld is het binnenkomen van de duiven. Als er duiven zijn die niet binnenkomen als je ze roept en je wacht niet met voeren tot dat alle duiven binnen zijn, dan leren de buitenblijvers heel snel dat ze binnen moeten komen als je roept, omdat er anders geen voer meer is.

Duiven op dubbel weduwschap die rouleren, dat wil zeggen het ene hok uitvliegen en het andere hok invliegen, weten dit na twee tot drie maal uitlaten. Vroeger, toen de duif nog gepakt moest worden na de vlucht om de gummiring af te doen, was er de klacht van duivenhouders dat vooral de jonge duiven bij wedvluchten zo moeilijk binnen kwamen. Ze wisten na een paar vluchtjes al dat wanneer ze binnenliepen bij thuiskomst van een wedvlucht, de duivenhouder zou verschijnen om de duif zo snel als mogelijk te pakken om de gummiring van de poot te halen. De duivenhouder was op dat moment meestal ook gespannen met als gevolg dat dit niet altijd rustig verliep. De duiven hadden dit snel in de gaten en bleven dus wat langer buiten zitten voordat ze naar binnen durfden. Zo zijn er tal van voorbeelden op te noemen waaruit blijkt dat duiven snel iets door hebben en snel kunnen leren.

Stellen we ons vervolgens de vraag of een duif intelligent is, dan moeten we eerst iets meer weten wat we onder dat begrip kunnen verstaan. Bij intelligentie denken we eerst aan het gebruik maken van verstandelijke vermogens. We denken aan slimheid en het vermogen snel dingen te snappen. Intelligentie heeft met vele aspecten te maken zoals:

- Overeenkomsten en verschillen opmerken,
- Ideeën begrijpen,
- Problemen te doorzien en oplossen,
- Ervaringen opslaan om op grond van die ervaringen de volgende keer beter te reageren,
- Ruimtelijke oriëntatie en ruimtelijk inzicht.

Kortom, intelligentie omvat meer aspecten dan leren en we zien ook individuele verschillen waarbij bij de één het ene gebied sterker ontwikkeld kan zijn dan bij de ander.

Nu we het begrip intelligentie globaal hebben geformuleerd, gaan we eens kijken of we onze duif op intelligentie kunnen betrappen en wat daar nu van bekend is.

Een baby jonger dan 18 maanden, blijkt zich niet te herkennen als we deze in een spiegel laten kijken. Als deze zogenaamde spiegeltest bij dieren wordt gehouden blijken er dieren te zijn die zich wel herkennen. Dieren als de olifant, dolfijn en menschaap, zijn in staat zichzelf te herkennen in een spiegel. Ook de duif blijkt in staat te zijn in videobeelden, die afgespeeld worden met vijf tot zes seconden vertraging, zichzelf te herkennen. Er zijn maar heel weinig diersoorten die hiertoe in staat zijn.

Ook blijken duiven behoorlijk goed in staat in te zijn om op een intelligente manier om te gaan met aangeboden tijdsafhankelijkheden. Je kunt een duif leren dat als een lichtje 3 seconden aangaat er na een halve minuut aan de linkerkant van de kooi een maïskorrel te vinden is, en als het lichtje 9 seconden aan is, de maïskorrel rechts komt. De duif heeft er

dus geen problemen mee om drie van negen seconden te onderscheiden. Met korter op elkaar liggende tijden wordt dit moeilijker voor de duif, net als bij mensen.

Andere onderzoekers leerden duiven om een paar schilderijen van van Gogh en Chagall uit elkaar te houden. Liet men ze daarna nieuwe doeken zien dan wezen ze de van Goghs en Chagalls zo aan. Dit lukte ook met schilderijen van Picasso en Monet. Iets in de ene Picasso was hetzelfde als in de andere Picasso. Het is natuurlijk wel de vraag of de duiven echt begrijpen wat het betekent dat twee dingen identiek zijn.

In weer een andere studie leerden duiven en resusapen de gelijkenis of juist het verschil herkennen tussen twee plaatjes. Begonnen werd met 8 paren, waar ze flink op moesten oefenen, uiteraard voor iets lekkers. Uiteindelijk leken ze het setje plaatjes door te hebben, waarna het aantal werd verdubbeld. Van 16 ging het naar 32, 64, 128 tot aan 1024 plaatjesparen. Op den duur scoorden ze allen boven de 80 procent. Het bleek uit te maken hoeveel er op die plaatjes te zien was. Aap en duif waren secuur in hun oordeel bij bonte plaatjes met veel kleurige details.

Veel vogelsoorten, maar in elk geval duiven, zijn zeer goed in plaatjes beoordelen. In de zestiger jaren van de vorige eeuw liet men duiven naar plaatjes (dia's) kijken en stelde men de duiven in staat zelf de plaatjes te categoriseren welke tot een beloning leidde en wat niet. Bij een van de proeven werd gewerkt met afbeeldingen van bomen. Als ze bijvoorbeeld uit een aantal plaatjes het plaatje kozen waarop een boom te zien was, werden ze beloond en voor de keuze van een plaatje zonder boom niet. De duiven bleken dat goed te kunnen leren, wat suggereert dat ze het abstracte concept boom kunnen hanteren in zulke taken. De negatieve plaatjes bevatten vaak sterk op bomen lijkende foto's van bijvoorbeeld groente, telefoonpalen, staande schemerlampen, televisieantennes en dergelijke, terwijl de positieve plaatjes allerlei soorten bomen of delen van bomen konden bevatten. De duiven hadden weliswaar een relatief lange training nodig met honderden plaatjes, maar werden er dan ook zo goed in dat de fouten vaak bestonden uit categorisatiefouten van de onderzoekers. Als de duif aangaf dat er een boom op de dia te zien was, terwijl de onderzoeker meende dat dit niet het geval was dan bleek in een aantal gevallen bij nader inzien dat er nog ergens een boomtak door het beeld liep of er een bijna geheel verborgen boom in een onopvallend deel van de foto stond. Bij de echte vergissingen betrof het dan vooral televisieantennes of andere sterk op bomen lijkende palen.

Uit al deze en nog tal van andere onderzoeken blijkt dat onze duiven intelligente dieren zijn met een heel goed leervermogen. Wanneer je op de juiste manier met je duiven omgaat, kun je hier veel plezier aan hebben. Ga je echter op een verkeerde manier met duiven om zoals vroeger regelmatig voorkwam bij het afdoen van de gummiring, dan kan dat het plezier bederven.

Literatuur

De moderne duivencoach, Ton Ebben, Leo van der Waart, 2011